

A SZLOVÁKIAI MAGYAR KOALÍCIÓ PÁRTJA KORMÁNYZATI SZEREPÉNEK ÉRTÉKELÉSE

Hamberger Judit

Az értékelésben kiindulhatunk abból a kényszerű „állandó készenléti helyzetből”, amelyre Csáky Pál utalt. Ő elsősorban arra a helyzetre gondolt, amikor a kisebbségi nemzeti közösségnek folyamatosan figyelnie kell a többségi nemzeti társadalomra is, tehát arra a többségi társadalomra, amelynek állami, jogi, gazdasági, politikai és társadalmi-kulturális keretei és határai között az adott kisebbségi közösségnek élnie kell. A MKP négyéves kormányzati szerepvállalását jelentős mértékben ez a „figyelési helyzet” határozta meg. Olyannyira, hogy a két közösség (tehát a kisebbségi és a többségi) érdekei közötti viszonyban túlnyomórészt a többséginek az érdekei szerint kellett cselekednie. E viszonyban természetesen fontos, hogy az érdekek között milyen a megoszlás. A MKP esete azt igazolja, hogy a szlovák többségi társadalom érdekei nem mindig (bár gyakran) ellentétesek a magyar kisebbségi társadaloméval. Ugyanakkor azt is igazolja, hogy számos esetben a kettőnek az érdekei egybeesnek.

A kisebbség helyzete nagymértékben függ a többség jóindulatától, és ez ebben az esetben is érvényes. A MKP kormányzatba való beemelése a szlovák „jóindulat” politikai megnyilvánulása volt még akkor is, ha ez bizonyos, jól felfogott bel- és külpolitikai érdekből történt. Éppen a többségi–kisebbségi nemzeti társadalmi viszonyra vonatkozóan volt a MKP négyéves kormányzási idejének legjelentősebb a hatása, elsősorban a szlovák társadalom politikai kultúrájának módosulására. A Magyar Koalíció Pártjának kormányzati szerepvállalása ugyanis azt eredményezte, hogy a szlovák társadalom magyarokkal (és más kisebbségekkel) szembeni elutasítása enyhült.

A MKP kormányzati szerepvállalása azért is nehéz feladat volt, mert a többségi nemzet politikai pártjai nem rendelkeztek a kisebbség problémáinak megoldására irányuló átfogó, átgondolt vagy komplex programmal, de még

csak részleges programmal sem. A kisebbségi program ugyanis előfeltételként volna a többségi nemzet előzékeny, pozitív hozzáállását, a kisebbségi kérdéshez való demokratikus viszonyulását. Az elmúlt évtizedben azonban ez a szlovák társadalom részéről nem nyilvánult meg, sőt ellenkezőleg: a szlovákiai szlovák–magyar viszony az ellenségeskedésen, a bizalmatlanságon, az elutasításon és a kölcsönös félelmen alapult. Éppen ezért az MKP kormányzatba való bevonása a szlovák politikai elit demokratikusabb részétől olyan teljesítmény volt, amelyet úgy is lehet értékelni, hogy „legyőzték magukat”, legyőzték magukban a magyaroktól való félelmet akkor, amikor arról döntöttek, hogy megosztják velük Szlovákia kormányzásának feladatát.

A Magyar Koalíció Pártjának a kormánykoalícióba való bevonása természetesen belpolitikai és külpolitikai kalkulációk eredménye is volt, de ez egyáltalán nem von le annak értékéből, hogy voltak olyan bátrak, és meghozták ezt a döntést, amelyet rendkívül éles politikai viták, harcok előztek meg.¹ Mivel e harcok az egész kormányzási időszakot befolyásolták, a MKP-nak nem sikerült teljesítenie alapvető programját és célkitűzéseit. A Demokratikus Baloldal Pártjának vezető politikusaival (R. Fico, P. Koncoš) vívott harcukban nem segítette őket a koalíció többi tagja. Emiatt több esetben (például 1999 júniusában, amikor a kisebbségi nyelvhasználati törvényről folyt a vita és a szavazás, vagy amikor 2001 elején az alkotmánymódosítás magyar elképzeléseit nem fogadták el, vagy amikor 2001 júliusában a közigazgatási reform területi beosztásáról és egyéb fontos alkotmánytörvényeiről szavaztak) el akarták hagyni a koalíciót, de végül soha nem tették meg ezt a lépést.

Az MKP a kormánykoalíción belül többször kényszerült ellenzéki helyzetbe, vagyis gyakran maradt egyedül. A koalíció nélküle is többségben volt a parlamentben, csak az alkotmány és az alkotmánytörvények esetében volt „érdekes” (tehát nyomásgyakorló vagy alkuhelyzetben). Többször ki is játszották. Elsősorban külpolitikai szinten, az ország elszigeteltségének feloldásához szükséges demokratikus benyomás erősítéséhez volt rá szükség. Az integrációs szervezetek (NATO, EU) ugyanis jó néven vették, hogy a magyar kisebbség a szlovák kormány tagja. Ez jelentette (és jelenti a továbbiakban is) számukra a szlovák politikai irányváltás ténylegesen demokratikus jellegét, a demokratikus elvárások teljesítésének garanciáját.

Az MKP mindennek ellenére a koalíció „legerősebb láncszemének”, legstabilabb elemének bizonyult. A parlamentben (a többi koalíciós tagtól

eltérően) egységesen szavaztak, fegyelmeztettek voltak, a párt egyben maradt, nem esett szét a frakciójuk. Helyzete nagyon nehéz volt a (tíz pártból álló) koalíciós kormányban, és rövid időn belül kiderült, súlyos problémákat okoz az, hogy képesek lesznek-e kommunikálni a kormányban a többi szlovák párttal, amelyek sok esetben vagy nem támogatták az MKP-t, vagy egyenesen elgáncsolták.

Bugár Béla, a párt elnöke 2002. május 25-i értékelő beszédében megállapította, hogy 1998-ban gazdasági, pénzügyi és erkölcsi válsággal küzdő országot vettek át, amelynek feladata volt a válságkezelés. Ez a válság fokozott mértékben sújtotta a magyar kisebbségi közösséget. Amíg az ország 19-20%-os átlagos munkanélküliséggel küzdött, addig a szlovákiai magyarok által lakott területeken 20–30%-os volt, egyes helyeken elérte a 40%-os átlagot is. Ez akkor is katasztrofális, ha a területeken nagy a roma lakosság aránya. Az MKP kezdettől (és nem csak a kormányzati szereplés kezdetétől) a mélyreható és átfogó reformokat támogatta.

A párt sajátos helyzetének problémái közé sorolható, hogy mivel nemzeti vagy etnikai, nem pedig ideológiai párt, nehezen helyezhető el a hagyományos politikai ideológiai-értékrendi bal–jobboldali skálán. Ez a probléma többször felvetődött. Az MKP ugyanis a jobboldali koalícióját erősíti, a jobboldali gazdasági reformokat támogatja, viszont programjában baloldali elemek is jócskán találhatók. Választói bázisa a magyar kisebbség, ideológiai megosztástól függetlenül.² Tehát a magyar kisebbség jobb- és baloldali érzelmű tagjai egyformán tőle várják el nemcsak a nemzeti identitás, hanem a szociális és gazdasági, művelődési és oktatási helyzet megoldását, orvoslását is.

A párt sajátos helyzetét tükrözi az is, hogy szavazóbázisa állandó, nem változik, és választói sem szavaznak át más pártokra. Az MKP a legstabilabb szavazóbázissal rendelkező párt. Ezt Bárdos Gyula, az MKP frakcióvezetője úgy jellemezte: „Sajnos még nincs itt az ideje, hogy a szlovákiai magyar megengedhesse magának, hogy más pártokra adja voksát.”³

Az MKP a szlovák belpolitika belső stabilizáló tényezőjévé vált, és rövid időn belül nyilvánvalóvá vált külső stabilizáló szerepe is. A belső és külső lehetőségekhez mérten tartotta magát ígéreteihez, és nem osztódott szét, mint ahogy minden koalíciós társa. A parlamenti szavazásoknál (az utolsót kivéve) az ország érdekeit tartotta szem előtt.

SIKEREK ÉS KUDARCOK

A sikerek közé sorolhatók a regionális szintű eredmények. A magyarok lakta régiók gazdasági és szociális felzárkóztatására több lehetőség nyílt azáltal, hogy az MKP részesült a kormányzati hatalomból, s Harna István személyében építésügyi és régiófejlesztési minisztert adott a szlovák kormánynak. Eredmény, hogy kormányzati pozícióból a régiófejlesztési alapokhoz való részleges hozzájárulás beruházásokat biztosított a magyar régióknak, aminek következtében néhány környezetvédelmi, csatornázási, gázvezeték- és ivóvízjavító beruházást sikerült keresztülvinni. A választási ciklusban végre jutottak közpénzek és állami támogatások a magyarok lakta régiókba is. E déli régiók gazdaságilag nem sokat erősödtek e négy év alatt, mert az állam nem támogatta eléggé a mezőgazdasághoz kapcsolódó feldolgozóipar fejlesztését. Ennek tényleges befolyásolása nem az MKP politikusainak kezében volt.

A magyar kisebbség képviselői a közigazgatásban elért pozíciók segítségével regionális szinten ugyancsak döntési vagy befolyásolási helyzetbe kerültek, és a járási hivatalokban is befolyással bírnak. Az előljárói és előljáró-helyettesi posztok bizonyos lehetőségeket nyújtanak arra, hogy a dél-szlovákiai szociális és gazdasági helyzetet kedvező irányba befolyásolják. Regionális alapon folyamodhatnak regionális fejlesztési forrásokhoz, és ezek segítségével munkahelyteremtő vállalkozásokat segítve, regionális közösségi kommunális beruházásokat kezdve hozzájárulhatnak a magyarok lakta területek gazdasági és szociális megerősödéséhez. (Ilyen segítséggel lesz például az Ipolyságnak ivóvize.) A munkanélküliség csökkentése azonban ezzel együtt sem sikerült.

A szlovákiai magyarokat érintő sajátos kérdésekben csak a kétnyelvű bizonyítványok ügyét sikerült rendezni, és a jogrendbe (2001-ben) beiktatták a Regionális vagy Kisebbségi Nyelvek Chartáját. A ratifikáción túl vannak, de a végrehajtási rendelkezések késnek. A szlovákiai magyar oktatás problémáit kisebb részben sikerült megoldani. Ezt elsősorban az biztosítja, hogy az iskolák fenntartását és működtetését a helyi és a területi-regionális önkormányzatok veszik át. Teljes kudarc, hogy nem alakult meg a nyitrai egyetemen a magyar pedagógiai kar. Az MKP kemény munkával meggyőzte koalíciós partnereit a kar létrehozásának fontosságáról, a kormány cél támogatást is jóváhagyott, de a nyitrai egyetem szenátusa ennek ellenére

nem hagyta jóvá a kar létrehozását. Teljesen mértékben sikertelen a magyar egyetem létrehozásának ügye is. A magyar kar, illetve magyar egyetem létrehozásának kudarca kiválóan példázza azt, hogy meddig terjed a szlovák előzékenység és jóindulat a magyar kisebbség irányában.

A sikertelenség szembeötlő a mezőgazdaság és a gazdátlan földek ügyében. A magyarlakta területek fontos gazdasági alapja a mezőgazdaság. Dél-Szlovákia egyik sorskérdése a mezőgazdaság és a nevesítetlen vagy tulajdonos nélküli földek helyzete. Ezen érdek képviselőjének megvalósítása az MKP fő célkitűzései közé tartozott. Szinte teljes kudarcát a koalíciós „partner”, a Demokratikus Baloldal Pártja magyarellenese, ellenséges politikájának köszönheti. Ezeket – a kitűzött célokkal ellentétben – nem sikerült a községek tulajdonába juttatni. Ez azért lett volna fontos, hogy a szubszidiaritás elve érvényesülhessen és működhessen a szlovákiai magyarok legfontosabb gazdasági lehetőségeit jelentő mezőgazdaságban is.

A szociális kérdésekre gyakorolható befolyás kérdésében eltérnek a vélemények. A szociális minisztérium MKP-s államtitkárát biztosított Bauer Edit személyében, akinek minisztere a Demokratikus Baloldal Pártja egyik politikusa (Magvaši) volt. Ez a pozíció nem volt elégséges ahhoz, hogy megfelelő nyomást gyakorolhassanak a baloldali tárcára.

Fontos eredmény – bár nem az egész közösség számára látható azonnal, és nem közvetlenül jelenik meg –, hogy a közigazgatási értelmiség kineveléséhez megteremtették a politikai és szervezeti feltételeket, és bizonyos anyagi feltételeit is biztosították. Fontos feladat, hogy ezeket minél inkább hatalomhoz, azaz döntési pozíciókhoz juttassák. Ezt segítették és segítik az önkormányzati választások is.

Alapvetően kudarcként könyvelhető el a részleges eredményeket felmutató, félig sikerült és felemás közigazgatási reform. Nem sikerül a 12 megyés modell bevezetése, és nem sikerült magyar többségű területeket vagy megyéket létrehozni. A legjelentősebb reform a közigazgatási rendszer változását eredményezi. Ennek a területi beosztásra vonatkozó része teljesen sikertelen, mert a Mečiar által előkészített 8 terület (vagy megye) variánsát fogadták el, de a közigazgatási hatáskörök, jogkörök leosztása biztató és reményt keltő, mert (elsősorban a másodfokú és harmadfokú önkormányzatoknak) lehetőségeket biztosít néhány, a magyarokat is érintő kérdésben helyi döntésre (például az iskolák és a művelődés, a kultúra kérdéseiben).

Vita témája lehet, hogy az MKP-t szakmailag felkészületlenül érte-e a kormányzati szerepvállalás, és hogy sikertelenségük oka lehet-e a felkészületlenség. A helyzet értékelésében hangsúlyozandó, hogy inkább a kormányzati tapasztalatlanság okozott problémákat, viszont a sikertelenség a fent jelzett belpolitikai okok következménye.

Az MKP-t szlovák részről nemcsak elutasítás, bírálatok és kifogások érték, hanem néhány dicsérő vélemény is elhangzott már. Ezek között van az, hogy a legkitartóbb, legstabilabb, legmegbízhatóbb koalíciós partner, a legfegyelmeltebb, legszorgalmasabb és legösszetartóbb parlamenti frakció, amelynek tagjai a legkevésbé hiányoztak a parlamenti üléseken. A választási kampányban az egyetlen olyan párt, amely nem sértette meg a választási kampány illemtudóját. A párt elnöke, Bugár Béla a demokrata közvélemény szerint a szavahihetőség és megbízhatóság szempontjából a szlovák politikai elit élén áll.

A kormányzati szereplés végeredményét lehet különféleképpen, különböző szempontok szerint értékelni. Attól is függ, hogy mit tekintünk fontos és kevésbé fontos szempontoknak, céloknak. Amennyiben a szlovákiai magyarság identitásának megmaradását, megőrzését tekintjük elsődleges célnak, akkor az MKP kormányzati szereplése nem volt eredményes. Annál is kevésbé, mert a 2001-es népszámlálási adatok alapján tíz év alatt 40 ezer magyar identitású szlovákiai állampolgár veszítette el magyar identitását. Ennek sokféle oka van, de nem elsősorban az MKP kormányzati szerepvállalása. Amennyiben a szlovákiai magyar társadalom kulturális, nyelvi, oktatási és gazdasági előrelépését vesszük figyelembe, nem állapíthatunk meg jelentős előrelépést. Vita tárgya lehet, hogy ennek milyen lett volna az (adott körülményeket figyelembe véve) optimális mértéke.

A szlovákiai magyar társadalom nagy áldozatot hozott azért, hogy saját politikai reprezentánsát, az MKP-t a szlovák kormányzatba küldte. Ezáltal Szlovákiának tett szolgálatot. Elsősorban és közvetlenül külpolitikait, másodsorban közvetve belpolitikait. A közvetlen és külpolitikai szolgálat az egész ország nyugati integrációs irányának biztosítása, az ország külpolitikai elszigeteltségének feloldása és az integrációs sorban az élre jutása volt.⁴ A közvetett és belpolitikai pedig a szlovák társadalom magyarokkal szembeni elutasításának, a magyarokkal szembeni féltelmeinek az oldása volt. Az MKP bebizonyította, hogy országos politikára is képes és alkalmas, nem csak a magyar kisebbség érdekeinek képviselője. Minden

olyan minisztérium, ahol az MKP által jelölt emberek dolgoztak, lezárta az előcsatlakozási fejezeteit az EU-val.⁵

A magyar kormányzati szereplés feloldotta a szlovák görcsöket, vagy legalábbis fellazította őket. Ezáltal emelte a szlovák társadalom politikai kultúrájának színvonalát, különösen ami a kisebbség(ek) elfogadásának mértékét, formáját illeti; a szlovákokat a pozitív, előzékeny viszony irányában befolyásolta. Ez ugyanis a szlovákiai magyarok egyik legfontosabb létérdeke. A kormányzati pozíció ebben kicsi, de érzékelhető előrelépést jelent. Tehát enyhült a magyarelles légkör, s az MKP hozzájárult Szlovákia nemzetközi tekintélyének növekedéséhez.⁶

Ezzel összefüggésben az MKP kormányzati szerepvállalásának bírálatait mérlegelve felmerül a kérdés, hogy milyen alternatíva állt az MKP előtt arra az esetre, ha kilépett volna, és ellenzékbe vonult volna. Újra teljes mértékben ignorált ellenzékként működhetett volna a komplexusos többségi társadalom nyújtotta feltételek között. Az is kérdéses, hogy a szlovák belpolitikai helyzetben milyen eredményeket lehet elérni az elvi, radikális kisebbségi politikával, amely ugyan elveiben tisztább, de mindennapi, kézzelfogható eredményeit tekintve minden bizonnyal negatívabb következményekkel jár. A továbbiakban is kérdéses marad, hogy kemény és következetes koalíciós politikával többet tudott volna-e elérni a gazdátlan földek kérdésében és más kérdésekben, és ezáltal a koalíciós partnerektől egyértelműbb támogatást csikarhatott-e volna ki. A kérdésekre a választ az esetleges következő kormányzati szerepvállalás és annak előfeltételei adhatják meg.

Amennyiben az MKP a következő választás eredményeként ismét kormányzati pozícióhoz jut, akkor ezt – az elmúlt négy év tapasztalata alapján is – ki kell hogy használják maximális mértékben, vagyis nagyobb mértékben, mint az eddigiekben tették. Ennek formái között kell lennie annak kikövetelése, hogy az elnyert pozícióhoz mérten minden lehetséges helyzetet maximálisan ki is használhassanak, s hogy az eredményeik alapján őket megillető hatalmi helyet és pozíciókat szerezzék meg maguknak. Ehhez meg kell követelniük, hogy az előzetes megbeszélések, a koalíciós tárgyalásokon megállapodott feltételek és lehetőségek az MKP számára meg is valósuljanak. Garanciákat kell követelniük ehhez, mert csak akkora lesz a pozíciójuk, amennyit maguknak képesek lesznek kiharcolni, kicsikarni.

Az MKP által elkövetett politikai hibákhoz vagy hibás helyzetfelméréshez, vagy hibás politikai taktikához sorolom, hogy a 2002-es választás előtt

nem tettek meg mindent azért, hogy a következő kormánykoalíciós kényszer esetén minél erősebb pozícióból tárgyalhassanak. Ehhez hozzátartozott volna a saját befolyási helyzetük erősítésének azon eszköze, amellyel a választási preferenciájukat, a megkapható szavazatok növelését kellett volna figyelembe venniük. Ennek legfontosabbika, hogy a szlovák választók egy részét is meg kellett volna szólítaniuk. A magyarok irányában előzeny vagy előítéletektől mentes szlovák szavazók (elsősorban azok, akik a kettévált Demokrata Párt szavazói) megszerzése mind belső magyar, mint általánosabb szlovák taktikai, valamint az ország külpolitikai helyzetét és lehetőségeit figyelembe vevő stratégiai szempontból is fontos lett volna. Ennek formája az lehetett volna, hogy az MKP a két demokrata párt (DS, OKS) egyes politikusait választható helyen választási listájára vette volna. Mivel az MKP ezt nem tette meg, legalább két-három százaléknyi potenciális (szlovák) szavazót veszített el.

Az MKP stratégiaileg is helyes döntése, hogy továbbra is a párt (és a választási lista) élén áll Bugár Béla, akit nemcsak a magyar választók fogadnak el, hanem szlovákok is. Bugár Béla olyan politikusi kvalitásokkal rendelkezik, amelyeket lehet veleszületett, természet adta tehetségnek nevezni. Az ő személyes képességei is hozzájárultak ahhoz, hogy az MKP négyéves kormányzati szereplése a szlovákiai kormányzati és pártpolitikai életben stabilitást biztosított. Bugár Bélának azonban a legnagyobb érdeme – amit esetenként lehet kisebbséjére „szlovákiai csodának” is nevezni –, hogy képes volt magát magyar politikusként elfogadtatni a szlovákokkal. Ez – a szlovákok magyarkomplexusát tekintve – nem kis politikai teljesítmény. Sőt, magán keresztül a magyar politikusokat és a magyarokat is elfogadtatta a szlovákokkal, vagy legalábbis a szlovákok egy, de nem kis részével. Tehát a szlovákiai magyarok – bár nem eredményes, de – viszonylag sikeres és kitartó kormányzati szereplése annak is köszönhető, hogy ő volt a magyar politikusokat tömörítő pártalakulat élén.

A Magyar Koalíció Pártjának kormányzati szereplését értékelik sokféleképpen, sok helyen és sokféle szempontból. Örök kérdés marad, hogy vajon a kitűzött célokból csak annyit lehetett-e megvalósítani, ami megvalósult, vagy lehetett-e volna többet is. Vannak, akik bírálják, elutasítják, vannak, akik elfogadják és a továbbiakban is javasolják e szerep felvállalását. A legfontosabb, hogy az MKP tanúsította: politikusai képesek a stratégiai gondolkodásra és ennek alapján helyes politikai döntések meghozatalára

is. Az értékelést elvégezték az MKP vezető politikusai is. Felsorolták kudarcaikat, sikertelenségeiket és részleges, apróbb sikereiket. Általában egyetértettek azzal, hogy nem lehetnek nyugodtak, nem elégedhetnek meg az eredménnyel, de a kormányzati viszontagságok ellenére mind a párt, mind a frakció egységes és fegyelmezett maradt, és a választói, szavazói bázis sem pártolt el mellőlük. Politikai prioritásaik közé sorolták az integrációs előrehaladást és a reformokat. Legnagyobb eredményükként tartják számon, hogy „Szlovákia visszatért olyan pozícióba, amelyben megnyílnak előtte az euroatlanti struktúrákba vezető kapuk”.⁷

Az MKP koalíciós kudarcait több szempontból, több oldalról is értékelhetjük. E kudarccokat és a koalíciós kényszerhelyzetet tekinthetjük például úgy is, mint ami nem annyira az MKP gyengeségeiről és hibáiról, mint inkább a szlovák politikai elit és belpolitikai élet hiányosságairól tanúskodik. Azt is mondhatjuk, hogy mindaz, ami az MKP-vel a szlovák kormánykoalícióban történt, nem az MKP-t minősíti negatívan, hanem a koalíció szlovák pártjait. E kudarccok tükrében a szlovák pártok szerepeltek le, amit egyre világosabban látnak mind a szlovákiai magyarok, mind a szlovák közvélemény egy része. Nem véletlen, hogy Rudolf Chmel e koalíciós viszonyt úgy jellemezte, hogy „Ilyen partnerek mellett tényleg könnyű tisztességesnek maradni”.⁸ Azok előtt ugyanis, akik figyelemmel kísérték az elmúlt négy év szlovák belpolitikai eseményeit, világos, hogy az MKP koalíciós partnerei voltak azok, akik nem tartották be a szóban és írásban elvállaltakat.

JEGYZETEK

¹ Erről részletes információk olvashatók Hamberger Judit: A szlovákok a MKP kormányzati szerepéről. *Kisebbségkutatás*, 2001/4. 68–80. p.

² Vannak, akik szerint a szlovákiai magyar közösség inkább baloldali érzelmű és beállítottságú, mintsem jobboldali, ezért sokan vannak, akik a választás idején elpártolnak az MKP-tól, és a baloldali szlovák pártokra szavaznak. Ezek megtartása feladata lenne az MKP-nak, ezért baloldali képviselőket is indít a listáján.

³ Interjú Bárdos Gyulával az *Új Szó* 2002. szeptember 7-i számában.

⁴ Ennek a stratégiai célnak az érdekében az MKP saját hitelét is kockáztatta, amikor engedett az integrációs intézmények külpolitikai nyomásának és a szlovák értelmiségek belpolitikai könyörgő levelének. Mind az előbbieket, mind az utóbbiak többféleképpen, szóban és írásban 2001 július–augusztusában (a közigazgatási

reform parlamenti elfogadása után) kérték az MKP politikusait, hogy a saját (és így a magyar kisebbség) politikai érdekeit vessék alá Szlovákia integrációs érdekeinek, és maradjanak bent a szlovák kormányban.

⁵ Bugár Béla pártelnök értékelése az MKP Országos Tanácsának ülésén 2002. augusztus 17-én. *Új Szó*, 2002. augusztus 19.

⁶ A magyaroktól való félelem, amely befolyásolta az MKP kormányzati szereplését is, rendkívül mély és szinte minden területen kimutatható. Például éppen az MKP elnöke, Bugár Béla jellemezte ezt egy olyan kijelentéssel, amely a szlovák érdekeket is jelképező autópálya megépítésének nehézségeire irányult: „Hiába kerül több tízmilliárd koronával többbe az északi nyomvonal megvalósítása, nem merik délen építeni az autópályát, mert még mindig attól félnek, hogy a magyarok elszakadnak, és magukkal viszik.” *Új Szó*, 2002. szeptember 7. Vitafórum az első szlovákiai médiahajón.

⁷ Mondta Bugár Béla a *Pravda* 2002. augusztus 17-i számában. A cikk címe: SMK: Chýbajúca maďarská fakulta je neúspechom strany (MKP: A hiányzó magyar kar a párt kudarca). Ilyen értékeli cikkek még: Bárdos Gyula értékelése a *Sme* 2002. augusztus 17-i számában. A cikk címe: Rada SMK dnes povie, ako sa strane darilo (Az MKP Tanácsa ma megmondja, hogy mi sikerült a pártnak).

⁸ Szabó Gergely: Vitafórum az első szlovákiai médiahajón. *Új Szó*, 2002. szeptember 7.